

2021-02-24

KUVAILEVAN METATIEDON ASiantuntijaryhmän kokous

Aika: 24.2.2021 klo 9.15-11.15

Paikka: KUMEn Zoom-kokoushuone

Paikalla: Pia Backman (Åbo Akademis Bibliotek), Martin Engberg, (Kansalliskirjasto), Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto), Katja Hyvärinen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto), Sirpa Janhonen (Varastokirjasto), Sini Neuvonen (Espoon kaupunginkirjasto), Silja Saarikoski (Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto), Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto), Anna Viitanen (Turun kaupunginkirjasto) ja Irina Vikman (Hämeen ammattikorkeakoulun kirjasto)

Kutsuttuina asiantuntijoina: Heidi Ronkainen (Kansalliskirjasto), Katri Riiheläinen (Kirjastopalvelut)

Poissa: Minna Kantanen (Kansalliskirjasto), Minttu Hurme (Kansalliskirjasto), Serafia Kari (Kansalliskirjasto)

- 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
- 2. Ilmoitusasiat
- 3. MARC 21 -sovellusohje
 - 3.1 Muiden kuvailun asiantuntijaryhmien esityslistat Kansalliskirjaston foorumilla
 - 3.2 Metatietosanaston kehittäminen
 - 3.3 Vakiofraasi "perustuu ... väitöskirjaan" 500-kenttään
 - 3.4 Muokkauksia 505-kentän ohjeistukseen
- 4. Kirjastojen kysymyksiä
 - 1) Kysymys: Sidosasujen merkitsemisestä
- 5. Seuraava kokous

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen (10.2.2021) pöytäkirja.

2. Ilmoitusasiat

Menneet tapahtumat - [lisätietoja](#)

Tulevat tapahtumat - [lisätietoja](#)

- Kuvailun tiedotuspäivä 18.3.2021 <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=189990056>
 - KUMEn esitys e-aineistoista: "Kuvailun yhtenäisyys ja laatu? E-kirjatietueen analysointi"

ENNAKKOTEHTÄVÄ kuvailun tiedotuspäivään

Käytämme KUMEn esityksessä "Kuvailun yhtenäisyys ja laatu? E-kirjatietueen analysointi" ennakotehtävää. Pyydämmekin nyt kirjastoja tekemään ennakotehtävän.

Ennakotehtävä: tee paras mahdollinen kuvailu aineistosta <https://www.ptt.fi/julkaisut-ja-hankkeet/kaikki-julkaisut/essays-on-family-migration-and-geographical-mobility-in-finland.html>

Ohjeet:

* Uusi tietue tehdään Melindaan. Huomaa, että Melindassa on jo ISBD-aikainen tietue 005772933 - älä koske tähän tietueeseen! Tekemäsi tietue tulee siten tuplana Melindaan.

* Älä merkitse luokituskenttiä 0XX tai sisällönkuvailukenttiä 600-653

* Älä kurki toisten vastauksia, vaan tee tietue oman parhaan osaamisesi mukaan!

* Älä lisää LOW-tagia Melindaan (eli omistavaa kirjastoa)

* Lähetä vain yksi vastaus kirjastoa/kirjastokimpaa kohti - tehkää siis yhteistyötä kirjaston sisällä!

* Vastausaika on 8.-12.3.

Lähetä vastaus osoitteeseen ville.huhtala@helsinki.fi

Merkitse sähköpostiin:

* tekemäsi Melinda-tietueen ID (eli 001 kenttä)

* mitä kirjastoa/kirjastokimpaa edustat

Käytämme tuloksia KUMEn ohjeistuksen parantamiseen, eli emme julkaise mitään kirjastojen välistä paremmuusjärjestystä.

- Kuvailuryhmien seuraava työpaja 13.4.2021
 - aiheena mm: millaisia aikamääreitä voidaan käyttää marc-kentissä 046, 388 ja 648

3. MARC 21 -sovellusohje

3.1 Muiden kuvailun asiantuntijaryhmien esityslistat Kansalliskirjaston foorumilla

Katsottiin muiden kuvailun asiantuntijaryhmien menneiden ja tulevien kokousten aiheita Kansalliskirjaston foorumilla <https://foorumi.kiwi.fi/t/kuvailuryhmien-kokousten-asialista/1776>

3.2 Metatietosanaston kehittäminen

Metatietosanaston kehittäminen

Nettiohjelma -termistä lisätään Metatietosanastoon käyttöhuomautus.

3.3 Vakiofraasi "perustuu ... väitöskirjaan" 500-kenttään

Esimerkki

100 1# \$a Taipale, Joona ...

245 10 \$a Phenomenology and embodiment ...

500 ## \$a Revised version of the author's thesis (doctoral)--University of Helsinki, 2009.

500 ## \$a Perustuu tekijän v. 2009 Helsingin yliopistossa hyväksyttyyn väitöskirjaan.

Yllä suomenkielinen väitöskirjahuomautus on ok, mutta jos huomautus tehdään ulkomaalaisesta korkeakoulusta, niin sanan taivuttamismuodot voivat tuottaa ongelmia. Siksi käyttöön otetaan neutraali fraasi, joka ei vaadi korkeakoulun nimen taivuttamista: Perustuu tekijän väitöskirjaan <nimeke>, <korkeakoulu>, <julkaisuvuosi>

Esimerkkejä

500 ## \$a Perustuu tekijän väitöskirjaan Den kolde krig i dansk historiekultur 1989-2015, Aarhus Universitet, 2016.

500 ## \$a Perustuu osin tekijän väitöskirjaan Muishond, Rijksuniversiteit Groningen, 2016.

Jos väitöskirjatietoja ei voi selvittää tarkemmin, voidaan käyttää lyhennettyä muotoa:

500 ## \$a Perustuu tekijän väitöskirjaan.

500 ## \$a Perustuu osin tekijän väitöskirjaan.

Alephiin lisätään fraasit:

500 ## \$a Perustuu tekijän väitöskirjaan XXX, XXX yliopisto, VVVV.

500 ## \$a Perustuu osin tekijän väitöskirjaan XXX, XXX yliopisto, VVVV.

3.4 Muokkauksia 505-kentän ohjeistukseen

Primo VE:n hakuun indeksoidaan osakenttä t kakkoskvartaalin loppupuolella, kt. <https://ideas.exlibrisgroup.com/forums/308176-primo/suggestions/38344435-bib-marc-field-505-t-should-be-indexed-in-the-prim> (päivitetty jo "suunniteltu" -tilaan)

Sovellusohjeessa on jo hyviä esimerkkejä sekä perustason sisältöhuomautuksesta että rakenteistetusta sisältöhuomautuksesta. Lisäksi ohjeessa todetaan, että "Melindassa parannettua tasoa ei saa muuttaa perustasoiseksi."

Ehdotus: Lisätään ohjeeseen huomautus eri hakuliittymien tavasta hyödyntää nimekehaussa 505-kentän t-osakenttää.

Primo VE-hakuliittymä hyödyntää jatkossa rakenteistetun 505-kentän t-osakenttää tarkennetussa haussa, samoin Aurora ja Sierra. Finnassa osakenttä on indeksoitu, mutta ei löydy faseiteista.

Sisällysluettelon merkitseminen 856+u osakenttään 505+u osakentän sijasta

Poistetaan 505-ohjeen kohta: "\$u - Osakenttästä ei muodostu Voyagerissa (ainakaan toistaiseksi) toimivaa linkkiä." ja korvataan se tällä: ***Älä käytä \$u osakenttää (URL tai URN, jotka tarjoavat pääsyn elektroniseen aineistoon). Jos sisällysluetteloa ei merkitä sanallisesti 505-kenttään, niin se voidaan merkitä linkkinä 856-kenttään.***

856-kentän ohjeeseen lisätään huomautus:

ESIMERKKI. Kuvailun kohteena painettu aineisto, 856-kentässä vastaava verkkoversion linkki (2. ind. = 1)

856 41 \$3 Sisällysluettelo \$u <http://www.loc.gov/catdir/toc/93-3471.html>

Huom. Jos sisällysluettelo on merkitty sanallisesti 505-kenttään, niin älä merkitse sisällysluettelon linkkiä 856-kenttään.

Perustelu: Sisällysluettelon linkin merkitseminen 856+u-osakenttään 505+u-osakentän sijasta on vakiintunut kansainväliseksi tavaksi (todennäköisesti koska OPACit eivät aikoinaan tukeneet 505+u:n käyttöä). Se, ettei käytetä 856-sisällysluettelon linkkiä jos tieto on merkitty sanallisesti 505-kenttään, poistaa linkkitarkistuksen ja korjausten tarpeen myöhemmin.

4. Kirjastojen kysymyksiä

1) Kysymys: Sidosasujen merkitsemisestä

Kirjan 9789521442735 Tähtitaidot / Anu Kuistiala kuvailussa on virhe:

kentässä 020 \$q on väärä tieto. Kyseessä on liimasidos (vrt. lankasidos), jossa sivut on viuhkamaisina kokonaisuuksina (tässä seitsemän) liimattu kirjanselkään.

Pitäisikö siis olla sidottu, pehmeäkantinen? Kansien materiaalilla (pehmeäkantinen, kovakantinen) ei ole yhteyttä tai vaikutusta sidosasuun. Esim. suuri osa Lonely Planetin matkaoppaista on sidottuja ja pehmeäkantisia. Tosin suurin osa (lanka-)sidotuista kirjoista on ollut perinteisesti kovakantisia. Tästä johtuneen se, että pehmeäkantiset kirjat käsitetään usein virheellisesti nidotuiksi.

Minulle sopisi (asiakaspalvelukokemukseni kauttaakin), jos kirjan kuvailussa olisi tieto siitä, onko se pehmeä- vai kovakantinen. Näin säästytäisiin sidosasutiedon korjaamiselta. Tämä kirja ei ole ainoa, jossa tämäntyyppinen virhe ilmenee.

VASTAUS

KUMEA perustaa pienryhmän miettimään sidosajujen merkitsemistä; tutkitaan voisiko merkinnät sidottu ja nidottu korvata merkinnöillä pehmeäkantinen ja kovakantinen.

5. Seuraava kokous

10.3.2021 klo 9.15-11.15, etäkokous KUMEn Zoom-kokoushuone